

10. Домброван Н. В., Ізбаш К. С. Превентивні заходи реагування поліції на правопорушення. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 3 (9). С. 84–90.

11. Іванов А. О. Превентивна діяльність органів поліції: реалії та виклики в умовах воєнного стану. *Право і безпека*. 2022. № 4 (87). С. 135–144.

12. Фелик В. І. Система функцій профілактичної діяльності Національної поліції України. *Порівняльне аналітичне право*. 2016. № 2. С. 156–158.

13. Кравченко І. С. Актуальні проблеми діяльності патрульної служби Національної поліції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 39. Т. 1. С. 139–142.

УДК 338.48: 347.7

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.4.40>

ЯВОРСЬКИЙ Р. І.

РОЛЬ ДАРТ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ТА НАГЛЯДІ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE ROLE OF SATD IN LEGAL REGULATION AND SUPERVISION OF COMPLIANCE WITH LEGISLATION IN THE FIELD OF TOURISM AND RECREATION

У статті досліджується роль ДАРТ у правовому регулюванні та нагляді за дотриманням законодавства у сфері туристично-рекреаційної діяльності в Україні. Автор акцентує на функціях ДАРТ як ключового державного органу, відповідального за розробку політики у сфері туризму та моніторинг виконання відповідних законодавчих актів. Основна мета статті полягає в аналізі правового статусу ДАРТ, його повноважень, а також у визначенні меж і особливостей контролю за дотриманням законодавства у туристичній галузі.

Дослідження спирається на основні нормативно-правові акти, зокрема Закон України «Про туризм», який формує правову основу для діяльності ДАРТ. У статті розглядаються основні завдання агентства, зокрема стратегічне планування, участь у законодавчій діяльності та методичне забезпечення. Однак зазначено, що, попри широкі повноваження, ДАРТ не виконує контрольних функцій, які покладені на інші державні органи.

Дослідження також торкаються проблем неузгодженості між правовими актами, що регулюють туристичну діяльність, і практичними аспектами їх реалізації.

ДАРТ розробляє стратегічні документи та програми, що спрямовані на розвиток туристичної інфраструктури, просування туристичних напрямків та підвищення конкурентоспроможності українського туризму на міжнародному ринку.

Особливу увагу приділено питанням співпраці ДАРТ з іншими органами влади, міжнародними партнерами та суб'єктами підприємницької діяльності. Попри досягнення, стаття вказує на наявні проблеми, такі як недосконалість законодавчої бази, обмеженість ресурсів та недостатня координація між державними органами. Висновки статті підкреслюють важливість подальшої роботи над вдосконаленням правового регулювання та інтеграцією міжнародних стандартів у діяльність ДАРТ для забезпечення ефективного розвитку туристичної інфраструктури в Україні.

Ключові слова: ДАРТ, туристично-рекреаційна діяльність, правове регулювання, нагляд, нормативно-правові акти, координація органів влади, державна політика.

© ЯВОРСЬКИЙ Р. І. – кандидат юридичних наук, докторант кафедри адміністративного та інформаційного права (Національний університет «Львівська Політехніка»), асистент кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету (Львівський національний університет імені Івана Франка)

The article examines the role of SATD in the legal regulation and supervision of compliance with legislation in the field of tourism and recreation in Ukraine. The author emphasizes the functions of SATD as a key state body responsible for developing tourism policy and monitoring the implementation of relevant legislation. The main purpose of the article is to analyze the legal status of the SATD, its powers, and also to determine the limits and peculiarities of control over compliance with legislation in the tourism industry.

The study is based on the main legal acts, in particular the Law of Ukraine "On Tourism", which forms the legal basis for SATD's activities. The article discusses the main tasks of the agency, including strategic planning, participation in legislative activities and methodological support. However, it is noted that, despite its broad powers, SATD does not perform control functions assigned to other state bodies.

Research also touches on the problems of inconsistency between legal acts regulating tourism activities and practical aspects of their implementation.

SATD develops strategic documents and programs aimed at developing tourist infrastructure, promoting tourist destinations and increasing the competitiveness of Ukrainian tourism on the international market.

Particular attention is paid to the issues of cooperation between SATD and other authorities, international partners and business entities. Despite the achievements, the article points out the existing problems, such as imperfect legal framework, limited resources and insufficient coordination between state bodies. The conclusions of the article emphasize the importance of further work on improving legal regulation and integrating international standards into the activities of the SATD to ensure effective development of tourism infrastructure in Ukraine.

Key words: SATD, tourist and recreational activities, legal regulation, supervision, regulations, coordination of authorities, state policy.

Постановка проблеми. Проблема правового регулювання туристично-рекреаційної діяльності є однією з актуальних у контексті забезпечення сталого розвитку цього сектора економіки. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ) виконує важливу функцію у забезпеченні дотримання законодавства, а також здійснює нагляд за ефективністю його виконання. Однак, чинна нормативно-правова база часто не відповідає сучасним викликам та потребує вдосконалення для забезпечення прозорості та ефективності діяльності суб'єктів туристично-рекреаційного ринку. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідити роль ДАРТ у правовому регулюванні цієї сфери, зокрема, механізми здійснення нагляду, взаємодію з іншими державними органами та бізнесом, а також вплив міжнародних стандартів на діяльність агентства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження у сфері правового регулювання туристично-рекреаційної діяльності акцентують на необхідності реформування нормативної бази та посилення ролі державних органів у нагляді за її дотриманням. Науковці, такі як Л. Транченко [1], зазначають, що державна політика розвитку туристичного комплексу України повинна реалізовуватися на основі стратегічного підходу, який охоплює основні тенденції національного господарства. Важливо також враховувати закордонний досвід, особливо в контексті відповідності норм та положень такої політики міжнародним стандартам, що потребує швидкого впровадження та повного дотримання. На думку вченого, формування інструментарію державної політики розвитку туристичного комплексу України слід здійснювати з урахуванням інституційно-правових, соціально-економічних та інноваційно-технологічних аспектів. У своїх роботах дослідники [2; 3] акцентують на необхідності активного впровадження міжнародних стандартів і рекомендацій Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO), що може підвищити конкурентоспроможність українського туристичного сектору на міжнародній арені. Значна увага в наукових працях приділяється аналізу діяльності ДАРТ, яке відіграє ключову роль у нагляді за дотриманням законодавства. Автори, такі як А. Карпенко та Ю. Гурбик [4], підкреслюють важливість ДАРТ як координуючого органу, який здійснює контроль за виконанням правових норм у сфері туризму, а також розробляє стратегії розвитку туризму на державному рівні.

Дослідження також торкаються проблем неузгодженості між правовими актами, що регулюють туристичну діяльність, і практичними аспектами їх реалізації. Науковці, зокрема Т. Шелемєтєва [5], пропонують шляхи удосконалення правового регулювання через посилення відповідальності суб'єктів туристичного ринку та розробку механізмів ефективного контролю.

Водночас Н. Леоненко [6] зауважує, що впровадження правового механізму державного регулювання туристичної галузі вимагає дотримання принципів конституційності, законності та прозорості. Ключовими інструментами цього правового механізму повинні виступати нормативно-правові акти, які розробляються органами державної влади та місцевого самоврядування. Зі свого боку, Н. Влащенко та М. Тонкошкур [7] провівши дослідження, зауважують, що у зв'язку з тим, що чинне законодавство не врегульовує багато питань, пов'язаних із використанням і охороною курортів, виникає необхідність вжиття заходів для вдосконалення правового регулювання у цій сфері. Це може бути досягнуто шляхом внесення змін до чинних нормативно-правових актів, а також розроблення нових документів. Крім того, важливо встановити відповідальність органів державної влади та органів місцевого самоврядування за їх діяльність у сфері курортів.

Таким чином, сучасні дослідження демонструють необхідність перегляду функцій ДАРТ у сфері правового регулювання та нагляду за дотриманням законодавства, щоб відповідати вимогам часу та сприяти сталому розвитку туристично-рекреаційної галузі в Україні.

Метою статті є дослідження ролі ДАРТ у правовому регулюванні та нагляді за дотриманням законодавства в сфері туристично-рекреаційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. ДАРТ є ключовим державним органом, відповідальним за розробку політики у сфері туризму, а також за моніторинг виконання законодавчих актів, що регулюють діяльність суб'єктів туристичного ринку. Однією з важливих функцій ДАРТ є розробка нормативно-правових документів, що відповідають сучасним викликам туристичної галузі.

Діяльність ДАРТ регулюється низкою нормативно-правових актів, які визначають його повноваження, функції та відповідальність у сфері туризму. Серед ключових законодавчих документів, що регулюють діяльність ДАРТ, варто виділити Закон України «Про туризм» [8]. Цей закон є основним нормативним актом, який визначає правові засади регулювання туристичної діяльності в Україні, зокрема роль державних органів, у тому числі ДАРТ (стаття 7), у формуванні та реалізації державної політики у сфері туризму. Діяльність ДАРТ, відповідно до положень цього закону, спрямована на формування політики розвитку туризму та курортів, але вона не охоплює всі аспекти правового нагляду (контролю). Відповідно до Закону України «Про туризм», ДАРТ має повноваження формувати стратегії розвитку туризму, визначати пріоритетні напрямки державної підтримки, а також координувати діяльність місцевих органів влади щодо розвитку туристично-рекреаційних об'єктів.

Попередньо слід зауважити, що Постанова Кабінету Міністрів України № 995 від 4 грудня 2019 року «Питання утворення деяких центральних органів виконавчої влади» [9] регламентує створення ДАРТ, де зазначається, що ДАРТ є центральним органом виконавчої влади, який відповідає за реалізацію державної політики у сфері туризму та курортів. Його діяльність спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство культури, молоді та спорту. Це означає, що ДАРТ підпорядковується Міністру культури, молоді та спорту і діє відповідно до загальних завдань і стратегій, встановлених урядом. Однак у цьому документі зазначено, що ДАРТ «реалізує державну політику у сфері туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів)». Звідси відзначимо, що діяльність ДАРТ спрямована на формування політики розвитку туризму та курортів, але вона не охоплює всі аспекти правового нагляду.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про туризм» [8] ДАРТ як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів:

1. Організовує та забезпечує виконання державної політики в сфері туризму, а також реалізацію положень чинного законодавства та інших нормативно-правових актів.
2. Бере участь у підготовці законодавчих ініціатив у сфері туризму, розробляє та затверджує власні нормативно-правові акти в межах своєї компетенції, аналізує практичне застосування чинного законодавства та вносить пропозиції щодо його вдосконалення.
3. Забезпечує виконання державних програм, спрямованих на розвиток туристичної галузі в Україні.
4. Веде облік туристичних ресурсів країни, сприяє їх раціональному використанню та охороні.
5. Контролює якість туристичних послуг, що надаються, організовуючи нагляд за їх рівнем.
6. Здійснює державну політику залучення інвестицій у туризм та курортно-рекреаційну сферу.

7. Бере участь у розробці програм облаштування транспортних магістралей туристичною інфраструктурою.

8. Сприяє підготовці та підвищенню кваліфікації кадрів у галузі туризму, визначає пріоритетні напрями наукових досліджень і забезпечує проведення відповідних наукових робіт.

9. Досліджує туристичний ринок та поширює інформацію про туристичні можливості України як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку.

10. Розробляє, укладає і реалізує міжнародні угоди у сфері туризму, представляє Україну на міжнародних форумах та у міжнародних туристичних організаціях.

11. Вживає заходів для розширення міжнародної співпраці та утвердження позицій України на світовому туристичному ринку.

12. Координує взаємодію органів виконавчої влади та суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють у сфері туризму.

13. Надає консультаційну, методичну та іншу допомогу суб'єктам туристичної діяльності.

14. Пропонує знаки для товарів і послуг для спільного використання підприємствами, що надають туристичні послуги.

15. Поширює соціальну рекламу, спрямовану на підтримку туризму.

16. Для узгодження інтересів різних учасників туристичної галузі створює координаційно-дорадчий орган, який допомагає у реалізації її повноважень.

Отже, акцентуючи на важливості ролі ДАРТ у правовому регулюванні туристично-рекреаційної діяльності, відзначимо, що ДАРТ як центральний орган виконавчої влади відповідає за формування і реалізацію державної політики у сфері туризму та курортів, яка включає:

1. Стратегічне планування: ДАРТ розробляє стратегічні документи та програми, що спрямовані на розвиток туристичної інфраструктури, просування туристичних напрямків та підвищення конкурентоспроможності українського туризму на міжнародному ринку.

2. Участь у законодавчій діяльності: ДАРТ бере активну участь у підготовці законопроектів та нормативно-правових актів, що регулюють туристичну діяльність. ДАРТ також проводить консультації з зацікавленими сторонами, що забезпечує більш комплексний підхід до розробки законодавства.

Попри на широкому повноваження щодо регулювання туристичної діяльності, ДАРТ не має безпосередніх контрольних функцій. Закон України «Про туризм» [8] визначає, що контроль за дотриманням законодавства у сфері туризму та курортів здійснюють інші уповноважені органи. ДАРТ бере участь у розробці стандартів та вимог, але не виконує наглядові функції, такі як перевірки діяльності туроператорів або накладення санкцій за порушення. Це обмеження пов'язане з тим, що наглядові функції у сфері туризму покладено на інші державні органи, такі як Державна служба України з питань праці або органи, що займаються захистом прав споживачів. Це дозволяє уникнути дублювання функцій і зосереджує ДАРТ на розробці політичних рішень та нормативної бази.

Це ж саме зазначено й у Постанові Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1162 «Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму» [10], зокрема пунктом 3, де зауважено, що основними завданнями ДАРТ є «1) реалізація державної політики у сфері туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів); 2) внесення на розгляд Міністра пропозицій щодо формування державної політики у сфері туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів)».

Постанова № 1162 [10] передбачає, що ДАРТ відповідає за розробку законодавчих пропозицій, спрямованих на модернізацію правового поля в туристичній галузі. ДАРТ має забезпечувати відповідність законодавства сучасним викликам та міжнародним стандартам, зокрема шляхом інтеграції міжнародних практик і стандартів Всесвітньої туристичної організації (UNWTO).

Крім того, одним із важливих аспектів діяльності ДАРТ, згідно з постановою № 1162 [10], є наглядова функція. ДАРТ здійснює контроль (нагляд) за дотриманням законодавчих норм у сфері туристично-рекреаційної діяльності, зокрема щодо надання туристичних послуг, безпеки туристів, ліцензування туроператорів, захисту прав споживачів та екологічних стандартів. Важливим аспектом контролю є перевірка діяльності туристичних агентів та операторів на предмет дотримання нормативних вимог, встановлених Законом України «Про туризм» [8]. Це передбачає не лише формальні перевірки, але й моніторинг виконання ліцензійних умов, надання рекомендацій та притягнення до відповідальності порушників.

Важливим елементом, зазначеним у постанові № 1162 [10], є координація діяльності ДАРТ з іншими центральними та місцевими органами влади. Агентство працює в тісній

співпраці з Міністерством культури та інформаційної політики, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, органами місцевого самоврядування, що дозволяє досягати більшої узгодженості в реалізації державної політики у сфері туризму. Координація також охоплює співпрацю з міжнародними партнерами, які беруть участь у розвитку туристичних проєктів в Україні. Це включає обмін досвідом та впровадження міжнародних інноваційних підходів до регулювання туристичної діяльності.

Що стосується відсутності безпосереднього нагляду (контролю) у ДАРТ за дотриманням законодавства в туристично-рекреаційній галузі, який покладений на інші державні органи, то роль ДАРТ у цій сфері є суттєвою, зокрема, вона передбачає:

1. Методичне забезпечення: ДАРТ надає методичні рекомендації та стандарти, що допомагають суб'єктам туристичної діяльності дотримуватися законодавчих вимог. Це включає розробку інструкцій, які визначають порядок надання туристичних послуг, що дозволяє підвищити якість обслуговування.

2. Співпраця з контролюючими органами: ДАРТ забезпечує взаємодію між різними державними структурами, що займаються контролем у сфері туризму. Це дозволяє уникнути дублювання функцій та забезпечити більш ефективний нагляд за дотриманням законодавства.

Крім того, відзначимо, що ДАРТ активно працює над розвитком туристичної інфраструктури, що є важливим елементом правового регулювання, зокрема щодо:

1. Фінансування та інвестиції: Агентство реалізує державну інвестиційну політику в галузі туризму, сприяючи залученню приватних інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури. Це включає фінансування проєктів з будівництва готелів, туристичних центрів, транспортних магістралей тощо.

2. Підтримка локальних ініціатив: ДАРТ підтримує місцеві органи влади у реалізації туристичних проєктів, що відповідають специфіці регіонів, що сприяє розвитку місцевих економік.

ДАРТ також виконує важливу роль у зборі та поширенні інформації про туристичні можливості України, зокрема:

1. Дослідження ринку: Агентство проводить дослідження туристичного ринку, аналізує тенденції та потреби туристів, що дозволяє адаптувати політику розвитку туризму до реальних умов.

2. Просування України як туристичного напрямку: ДАРТ відповідає за популяризацію України на міжнародному туристичному ринку, організовуючи рекламні кампанії та участь у міжнародних виставках, що дозволяє залучати іноземних туристів.

Також ДАРТ активно працює на міжнародному рівні. Така співпраця передбачає:

1. Участь у міжнародних організаціях: Агентство представляє Україну в міжнародних туристичних організаціях, що дозволяє країні інтегруватися в глобальну туристичну спільноту.

2. Укладення міжнародних угод: ДАРТ займається укладенням міжнародних угод у сфері туризму, що сприяє розширенню співпраці з іншими країнами.

Крім того, зауважимо, що ефективна діяльність ДАРТ вимагає тісної співпраці з іншими державними органами. Спільна робота дозволяє забезпечити узгодженість дій на різних рівнях державного управління, а також сприяє розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури. Також варто зосередитися на важливості залучення бізнесу до процесу правового регулювання. Партнерство між державою та приватними структурами допомагає у створенні сприятливого середовища для розвитку туризму, зокрема через інвестування у розвиток інфраструктури, підвищення якості послуг та впровадження інноваційних рішень.

Інтеграція міжнародних стандартів до діяльності ДАРТ є важливим етапом для вдосконалення правового регулювання туристично-рекреаційної сфери. Зокрема, застосування рекомендацій UNWTO дозволяє не лише адаптувати українське законодавство до світових тенденцій, але й забезпечити його прозорість та ефективність.

Попри досягнення ДАРТ, існують певні проблеми, пов'язані з недосконалістю нормативно-правової бази та недостатньою прозорістю механізмів контролю. Так, в умовах швидко змінюваного середовища та численних викликів, ДАРТ зіштовхується з рядом проблем, які потребують вирішення, зокрема:

1. Недосконалість законодавчої бази. Однією з основних проблем є недосконалість законодавства у сфері туризму. Чинні нормативно-правові акти часто не охоплюють усіх аспектів туристичної діяльності, що ускладнює правове регулювання та контроль. Відсутність чітких норм у деяких питаннях може призводити до правових колізій та невизначеності для суб'єктів туристичного бізнесу.

2. Обмеженість ресурсів. ДАРТ, як і багато інших державних органів, зіштовхується з проблемою обмеженості фінансових та кадрових ресурсів. Це обмежує можливості агентства у реалізації програм розвитку туризму, проведенні моніторингу, контролі якості туристичних послуг та організації інформаційної роботи. Недостатнє фінансування також може призвести до низької ефективності виконання його функцій.

3. Відсутність координації між державними органами. Інколи між різними державними органами, які мають стосунок до туристичної діяльності, відзначається недостатня координація. Це може призводити до дублювання функцій, неузгодженості дій та труднощів у реалізації спільних проєктів. Ефективна комунікація між ДАРТ та іншими структурами, такими як місцеві органи влади та контролюючі органи, є важливою для оптимізації процесів.

4. Проблеми з контролем за дотриманням законодавства. В умовах обмежених ресурсів та необхідності делегування функцій контролю, ДАРТ може зіштовхуватися з труднощами у забезпеченні належного нагляду за дотриманням законодавства в туристичній галузі. Відсутність регулярних перевірок, а також недостатня відповідальність суб'єктів туристичної діяльності можуть призводити до порушень, що негативно впливають на якість послуг та безпеку туристів.

5. Виклики в адаптації до сучасних тенденцій. Сфера туризму швидко змінюється під впливом нових технологій та глобальних тенденцій. ДАРТ зіштовхується з викликами, пов'язаними з адаптацією до нових умов, таких як цифровізація послуг, розвиток екотуризму, зміна попиту з боку туристів. Важливо забезпечити, щоб законодавство та регуляторні механізми були актуальними та відповідали сучасним вимогам.

6. Відсутність механізмів для залучення інвестицій. Дефіцит механізмів для залучення інвестицій у туристичну інфраструктуру також є проблемою. Без належних стимулів для інвесторів розвиток туристичних об'єктів може затягуватися, що, зі свого боку, негативно позначається на загальному розвитку галузі.

7. Недостатня популяризація туристичного потенціалу. Попри наявність ресурсів і можливостей, недостатня популяризація туристичних можливостей України є ще однією проблемою. ДАРТ потребує ефективних стратегій для просування країни як туристичного напрямку на міжнародному ринку, що вимагає додаткових зусиль у сфері маркетингу та реклами.

Для вирішення проблем, з якими зіштовхується ДАРТ у правовому регулюванні та нагляді за дотриманням законодавства в сфері туристично-рекреаційної діяльності, необхідно вжити комплекс заходів, зокрема:

1. Удосконалення законодавчої бази. Розробка нових нормативно-правових актів насамперед передбачає проведення аналізу чинного законодавства і виявлення його прогалини. ДАРТ може ініціювати створення нових законів та підзаконних актів, які б чітко регулювали всі аспекти туристичної діяльності, включаючи екологічні норми, вимоги до безпеки туристів, ліцензування туристичних послуг та інші важливі аспекти. Варто також звернути увагу на гармонізацію законодавства з міжнародними стандартами, зокрема необхідно адаптувати українське законодавство до міжнародних стандартів, що забезпечить конкурентоспроможність українського туризму на світовому ринку.

2. Збільшення фінансування та ресурсів. ДАРТ може працювати над залученням інвестицій з боку приватних секторів, міжнародних донорів та грантів для підтримки програм розвитку туризму. Це дозволить поліпшити матеріально-технічну базу агентства та забезпечити виконання його функцій. Необхідно також підвищити кваліфікацію співробітників ДАРТ, що дозволить їм ефективніше виконувати свої обов'язки. Це може включати навчання, стажування за кордоном, участь у конференціях та семінарах.

3. Підвищення координації між державними органами. Важливо створити платформи для координації дій між ДАРТ, місцевими органами влади, правоохоронними структурами та іншими державними органами. Це дозволить зменшити дублювання функцій та покращити ефективність роботи. Водночас проведення регулярних нарад з усіма зацікавленими сторонами дозволить вчасно виявляти проблеми та обмінюватися досвідом, що позитивно вплине на управлінські рішення.

4. Підвищення контролю за дотриманням законодавства. Потрібно створити чіткі механізми для контролю за дотриманням законодавства в туристичній сфері. Це можуть бути регулярні перевірки, моніторинг якості послуг, збирання відгуків туристів. Водночас впровадження електронних систем обліку і контролю туристичних послуг дозволить спростити процес нагляду, підвищити його прозорість та ефективність.

5. Адаптація до сучасних тенденцій. ДАРТ має активно слідкувати за новими технологіями в туризмі, такими як цифрові платформи для бронювання, мобільні додатки та інші інновації. Це дозволить адаптувати законодавство до сучасних реалій. Крім того, ДАРТ повинен сприяти розвитку нових форм туризму, таких як екологічний, соціальний, медичний та інші, що відповідають сучасним запитам туристів.

6. Популяризація туристичного потенціалу. Необхідно проводити активну рекламну кампанію для просування України як туристичного напрямку. Це може включати участь у міжнародних виставках, рекламні ролики, створення інформаційних сайтів та платформ. Важливо також налагодити партнерські відносини з туристичними агентствами та організаціями для спільного просування туристичних продуктів і послуг.

7. Розвиток міжнародної співпраці. ДАРТ може ініціювати або брати участь у міжнародних проєктах, спрямованих на розвиток туризму, що дозволить отримати досвід і фінансування. Потрібно також налагодити партнерства з туристичними організаціями інших країн для обміну досвідом та кращими практиками.

Висновки. Таким чином, відзначимо, що ДАРТ відіграє вирішальну роль у формуванні та реалізації державної політики у сфері туризму та курортів в Україні. Як центральний орган виконавчої влади, ДАРТ відповідає за розробку стратегій, нормативно-правових актів і програм, спрямованих на розвиток туристичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності українського туризму. Водночас важливо зазначити, що ДАРТ не виконує контрольних функцій щодо дотримання законодавства, адже ці обов'язки покладені на інші уповноважені органи. Це дозволяє уникнути дублювання функцій і зосередитися на розробці політичних рішень та нормативної бази. Співпраця з іншими державними органами, а також міжнародними партнерами, сприяє інтеграції кращих практик і стандартів у туристичну галузь. Отже, ДАРТ забезпечує стратегічне планування та підтримує реалізацію проєктів у сфері туризму в Україні.

Відзначено, що для успішної реалізації своїх функцій ДАРТ зіштовхується з численними проблемами, які потребують комплексного підходу до їх вирішення. Залучення ресурсів, поліпшення координації між державними структурами, адаптація до сучасних викликів та ефективна популяризація туристичного потенціалу України можуть суттєво покращити ситуацію в галузі.

Водночас для ефективного вирішення проблем, що стоять перед ДАРТ у правовому регулюванні та нагляді за дотриманням законодавства в сфері туристично-рекреаційної діяльності, необхідно вжити комплексні заходи, спрямовані на удосконалення законодавства, збільшення фінансування, покращення координації між державними органами, підвищення контролю, адаптацію до сучасних тенденцій, популяризацію туристичного потенціалу та розвиток міжнародної співпраці. Лише комплексний підхід дозволить досягти позитивних результатів у цій важливій сфері для України.

Список використаних джерел:

1. Гранченко Л. В. Інструментарій державної політики розвитку туристичного комплексу України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2024. Випуск 40. С. 625–631.
2. Ковалевська І. Стандартизація як інструмент державного управління туристичною діяльністю в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. № 33. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/909>
3. Стригуль Л. С., Александрова В. О., Жадан Т. А. Стандарти серії ISO 9000 в сфері туризму та гостинності України в концепції загального управління якістю TQM. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2023. № 1. С. 40–44.
4. Карпенко А., Гурбик Ю. Сучасні моделі державного регулювання туризму. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2020. № 25. С. 23–30.
5. Шелеметьєва Т. В. Особливості та проблеми державного регулювання розвитку туризму в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 21. С. 221–225.
6. Леоненко Н. А. Правовий механізм державного регулювання туристичної сфери України. Публічне управління та митне адміністрування. 2019. № 1(20). С. 69–75.
7. Влащенко Н. М., Тонкошкур М. В. Нормативно-правове регулювання розвитку рекреаційно-туристського комплексу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Випуск 30(69), № 4 (1). С. 97–102.
8. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

9. Питання утворення деяких центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2019-%D0%BF#Text>

10. Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму : Постанова Кабінету Міністрів України ; Положення від 24.12.2019 № 1162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF#Text>

УДК 342.922

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.4.41>

ЯНДУЛЬСЬКИЙ Ю.О.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ В УКРАЇНІ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF MILITARY ADMINISTRATIONS IN UKRAINE

Мета статті полягає у висвітленні адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні як тимчасових органів державної влади. У статті розкрито особливості адміністративно-правового статусу військових адміністрацій як тимчасових органів влади під час дії воєнного стану. Зроблено наголос на тому, що більшість проблем адміністративно-правового статусу військових адміністрацій пов'язана з недостатньою законодавчою регламентацією їхнього утворення на міському і районному рівнях. Крім того, потребують чіткого законодавчого закріплення повноваження й обов'язки військових адміністрацій. Найголовнішою особливістю названий тимчасовий характер функціонування військових адміністрацій. Наголошено, що інститут військових адміністрацій має складний дуальний характер. З одного боку, військові адміністрації є органами державної влади, на які покладається здійснення виконавчо-розпорядчих функцій. З іншого боку, такі органи мають тісний зв'язок із військовим командуванням та виконують завдання, безпосередньо пов'язані із забезпеченням оборони. Підкреслено, що військові адміністрації виступають важливим інструментом державного управління в умовах воєнного стану, однак їх адміністративно-правовий статус потребує удосконалення. Військові адміністрації являють собою унікальне явище симбіозу між військовим командуванням та здійсненням публічної влади на місцях. Тут ми говоримо саме про публічну владу, адже військові адміністрації поєднують у своїй діяльності функції державної влади та місцевого самоврядування. Створення таких органів поєднане із особливостями їхнього адміністративно-правового статусу. До найважливіших особливостей адміністративно-правового статусу військових адміністрацій нами віднесені такі: а) спеціальний характер наданих їм повноважень; б) тимчасовий характер функціонування; в) широта повноважень, обумовлена поєднанням функцій державних органів та органів місцевого самоврядування; г) взаємодія з іншими органами влади взагалі та військовим командуванням зокрема.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, тимчасові органи державної влади, воєнний стан, повноваження, обов'язки, взаємодія, правосуб'єктність, військова адміністрація.

The purpose of the article is to highlight the administrative and legal status of military administrations in Ukraine as temporary bodies of state power. The article reveals the peculiarities of the administrative and legal status of military administrations